Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
Jukka Vanhanen

MUISTIO
20.11.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HE 62/2019 vp, etuustulojen ilmoittamisen käyttöönoton lykkäys ja verotusmenettelylakien muutokset
HE 78/2019 vp, tulorekisterin ilmoittamismenettelyn keventäminen

Pyydettynä lausuntonaan hallituksen esityksistä verojaostolle annettujen asiantuntijalausuntojen (*Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Keskuskauppakamari, Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Olympiakomitea ry, Suomen Yrittäjät ry, Tapaturmavakuutuskeskus, Tulorekisteriyksikkö, Työllisyysrahasto, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Vakuutuskeskus, Verohallinto, Veronmaksajat ry ja Työeläkevakuuttajat TELA ry*) johdosta valtiovarainministeriö ilmoittaa seuraavaa.

Jäljempänä rajoitutaan lausumaan asiantuntijalausunnoissa tehdyistä muutosehdotuksista ja sellaisiksi tulkittavista kannanotoista.

1. HE 62/2019 vp

Lausunnonantajilla ei ollut huomautettavaa esityksen sisällöstä.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry katsoo lisäksi, että oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin liittyy muutostarpeita, jotka olisi toteutettavissa yksinkertaisesti HE:n 62/2019 vp käsittelyn yhteydessä. Vaihtoehtoisesti EK esittää, että verojaosto huomioi lain päivitystarpeen ja pyytää valtionvarainministeriötä tekemään asiassa laajemman selvityksen.

Verotuskäytännössä verovelvollisille on määrätty 10 prosentin automaattinen veronkorotus tilanteissa, joissa Verohallinto ei ole hyväksynyt verovelvollisen tekemää takautuvaa ALV-ilmoitusta. Veronkorotus on sanktio, eikä sitä pitäisi käyttää erimielisyystilanteissa. Noudatettu käytäntö ei myöskään vastaa lainsäätäjän tahtotilaa. Sääntelyä olisi tältä osin muutettava.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 74 §:n [p.o. 73] 2 momentin mukaan toisen verovelvollisen verotuksessa tehtävä muutos vaikuttaa seurannaismuutoksella toisen verovelvollisen verotukseen. Arvonlisäverotuksessa oleva kolmen vuoden vanhenemisaika ei kuitenkaan päde seurannaismuutosten tekemiseen, vaan Verohallinnolla on mahdollisuus ilman aikarajaa muuttaa myös toisen verovelvollisen verotuksessa tapahtuvan muutoksen perusteella eri verovelvollisen verotusta. Näin ollen verovelvollinen ei voi luottaa siihen, ettei sen verotukseen voida vanhenemisajan päätyttyäkään tehdä muutoksia.

Valtiovarainministeriö toteaa, että veronkorotusta ja seurannaismuutosta koskevien oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain muutosten käsittely ei ole tarkoituksenmukaista tämän esityksen yhteydessä, koska ne koskevat kaikkia oma-aloitteisia veroja eivätkä liity tällä hallituksen esityksellä tavoiteltuihin muutoksiin. Ehdotuksia ei ole myöskään yksilöity riittävästi. Valtiovarainministeriöön on saapunut lausuntopyyntö samaa asiaa koskien ja tässä yhteydessä otetaan kantaa ehdotettujen muutosten tarkoituksenmukaisuuteen sanktiojärjestelmän ja verotusmenettelyn tavoitteiden kannalta. Asiaan voidaan tarvittaessa

palata myös parhaillaan lausuntokierroksella olevan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakia koskevan laajemman hallituksen esityksen yhteydessä tai muussa yhteydessä. EK:n ehdottaman selvityksen käynnistäminen ei tässä vaiheessa ole tarpeen.

2. HE 78/2019 vp

Verovapaat kustannusten korvaukset

Suomen Yrittäjät esittää "yksityiskohtaisia perusteluja" tarkennettavaksi mainitsemalla, että esimerkiksi tiedot kalenterikuukauden aikana maksetuista verovapaista kustannusten korvauksista voidaan antaa yhdellä ilmoituksella.

Valtiovarainministeriö katsoo, että Suomen Yrittäjät tarkoittanee ehdottaa, että valiokunta ottaisi mietinnössään kantaa asiaan. Ohjeistaminen mainitun kaltaisissa asioissa kuuluu Tulorekisteriyksikölle. Jos mikään käyttäjätaho ei tarvitse tietoja kalenterikuukauden aikana maksettujen useampien korvausten maksupäivistä maksukohtaisesti, olisi sinänsä esityksen tavoitteiden mukaista, että maksajien hallinnollista taakkaa SY:n ehdottamalla tavalla mahdollisuuksien mukaan kevennettäisiin.

Myöhästymismaksu

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö katsoo, että vuoden siirtymäajan olisi pitänyt riittää palkkatiedon toimittajille ja että myöhästymismaksuja pitäisi voida määrätä jo vuoden 2020 alusta. Tulorekisteritiedon käytettävyyden kannalta on erittäin tärkeää, että tulotiedot ilmoitetaan tulorekisteriin määräajassa. Jos tarvittavaa tulotietoa ei tulorekisteristä löydy, hakemuksen käsittely joudutaan lykkäämään. Tietojen puuttuminen voi myös johtaa siihen, että etuudensaajalle maksetaan etuus liian suurena, jolloin päädytään hallinnollisesti raskaaseen takaisinperintään.

Valtiovarainministeriö pitää myöhästymismaksua koskevan siirtymäajan jatkamista tarpeellisena esityksessä todetuin perustein.

Tulorekisterin kehittämistarpeista

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toteaa, että tulorekisterin tietosisältö ei vastaa riittävästi työttömyyskassojen tietotarpeeseen, pääasiassa koska tulorekisteri ei sisällä pakollisina tietoina työaikaa ja ansainta-aikaa koskevia tietoja. Tulorekisterin tietojen mahdollisimman laajan käytettävyyden takaamiseksi tarvitaan vielä joko työttömyysturvalainsäädännön ja sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien soveltamisohjeiden muuttamista taikka tulorekisterin tietosisällön laajentamista. On valitettavaa, että lainsäädäntöön ei ole esitetty muutoksia tältä osin.

Valtiovarainministeriö toteaa, että tulorekisterin tietosisällön laajentamistarpeita ei ole voitu arvioida tulorekisterin ilmoittamismenettelyn keventämisen yhteydessä. Asiaa arvioitaessa on kiinnitettävä asianmukaista huomiota myös maksajille aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan. Lakia valmisteltaessa pyrittiin saavuttamaan riittävä tasapaino käyttäjien tietotarpeiden ja ilmoittamisvelvollisten hallinnollisen taakan välillä. Näistä syistä osa tulorekiterin tiedoista säädettiin ns. vapaaehtoisiksi tiedoksi, jotka maksaja voi ilmoittaa mutta ei ole velvollinen ilmoittamaan tulorekisteriin. Näitä tietoja ovat muun muassa Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön mainitsemat (viikko)työaika ja ansainta-aika. Tietosisältöä ja tietojen pakollisuutta arvioitaessa on vastaisuudessakin kuultava sekä ilmoittaja- että käyttäjätahoja, kuten meneteltiin tulotietojärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä luotaessa.